

**ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ПРИ
СТВОРЕННІ ДИСТАНЦІЙНОГО КУРСУ «ОРГАНІЗАЦІЯ,
УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА ФАРМАЦІЇ» ДЛЯ НАВЧАННЯ
ПРОВІЗОРІВ-ІНТЕРНІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЗАГАЛЬНА
ФАРМАЦІЯ»**

Толочко В. М., Артюх Т. О.

Кафедра управління та економіки фармації

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

e-mail: uef-ipksf@ukr.net

Вступ. Нові умови у навчальному процесі в епоху колективізму, навчання E-learning 2.0 та концепції навчання протягом життя (Life Long Learning) вимагають від викладачів системи післядипломної освіти певного педагогічного перезавантаження та нового погляду на сам процес навчання та освітній простір. Особливе значення, все це набуває в умовах дистанційного навчання або використанні змішаних форм навчання. Так на сьогодні, перед викладачами постає питання не просто надати навчальний матеріал в повному обсязі, а й надати доступ до усіх можливих для навчання ресурсів, запропонувати якісний контент курсу та цікаві й різноманітні завдання, що будуть враховувати особистісний підхід й індивідуалізацію процесу навчання відповідно до кожного інтерна з урахування їх темпів навчання та темпів засвоєння матеріалів, особистостей сприйняття різних видів інформації (відео, аудіо, текстові файли, презентації тощо), швидкості її обробки тощо. Оскільки основне завдання, що постає перед викладачами післядипломної освіти – не лише навчити інтерна, розвинути його навички та вміння, а й спонукати до його подальшого розвитку як особистості протягом всього життя. Крім того, потрібно пам'ятати про відпрацювання не лише важливих навичок для знаходження правильної відповіді під час тестування, а й навичок відповідно

до програмних результатів навчання для набуття загальних та професійних компетентностей щодо подальшої практичної діяльності у будь-яких умовах та викликах сучасності.

Мета дослідження. Саме тому метою дослідження став аналіз дистанційного курсу «Організація, управління та економіка фармації» для навчання провізорів-інтернів зі спеціальності «Загальна фармація» та обґрунтування вибору методичних підходів для створення завдань цього курсу для відпрацювання навичок та контролю знань і вмінь відповідно до програмних результатів навчання для набуття загальних та професійних компетентностей.

Методи дослідження. Для здійснення аналізу курсу з подальшим обґрунтуванням методичних підходів використали наступні методи наукового дослідження: системний аналіз, аналіз даних та методи угруповання.

Результати дослідження. На основі навчального плану та програми спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Загальна фармація» розроблено дистанційний курс «Організація, управління та економіка фармації» за допомогою програми Moodle, яка дозволяє доступність до роботи над курсом у режимі 24/7 як для викладачів, так і для інтернів. Створення такого освітнього середовища здійснювалось на основі біхевіористського, когнітивного, конструктивістського та колективістського методичних підходів для відпрацювання навичок та контролю знань і вмінь відповідно до програмних результатів навчання для набуття загальних та професійних компетентностей.

Відповідно до біхевіористичного підходу на основі навчального та навчально-тематичного планів розроблено педагогічний дизайн, прописані силабус та алгоритм навчання, а також графік навчання на курсі та критерії оцінювання. Згідно зазначених елементів курсу усі інформаційні матеріали були чітко структуровані та розподілені у часі. Так, протягом навчання тривалістю у 4 тижні передбачено опанування 5-ти тем (168 годин) та виконання різноманітних видів індивідуальних та групових завдань. Теми

курсу розподілено у часі та відповідно було розподілено й навантаження на інтерна з вивчення матеріалів та виконання завдань із зазначенням балів. Крім того, було зазначено максимальну кількість балів за курс, яка складала 325.

Окрім текстових матеріалів, в курсі було передбачено та проведено 10 годин он-лайн лекцій, що відповідає навчальному плану та програмі. Це дозволило звернутись в режимі он-лайн до традиційних форм навчання «очі в очі», під час яких інтерни постали активними учасниками навчального процесу, а викладачі мали змогу отримати зворотній зв'язок у вигляді чатів та формулів, або питань від інтернів безпосередньо під час проведення лекцій.

Крім того, біхевіористський підхід використали й під час перевірки завдання та отримання зворотнього зав'язку з інтернами для надання feedback з коментарями від тьюторів відповідно до критеріїв оцінювання завдань. Також, викладачі мали змогу варіювати систему відзнак та засобів мотивування інтернів безпосередньо через засоби гейміфікації та створення індивідуальних грамот, медалей, кубків тощо.

Когнитивістський підхід при створенні дистанційного курсу для навчання в системі післядипломної освіти знайшов своє відображення не лише у використанні різних платформ та можливостей системи Moodle для створення практичних завдань, що передбачали творчий підхід, дозволяли розвивати міжособистісні стосунки як між інтернами в середині їх груп, так і між викладачами та інтернами, мотивували до саморозвитку, розвитку критичного мислення із застосування різних рівнів складності. Так, при створенні завдань використали різні види активностей та їх комбінації і керувались таксономією Блума, а точніше її оновленою версією, яку у 2001 р. запропонували Лорін Андерсон, Девід Кратволь та їх колеги. Нова модель враховувала ширший набір чинників, що здійснюють вплив на викладання та навчання.

Проаналізувавши базу тестів буклетів крок 3 за 17-18-19 роки викладачі кафедри УЕФ ІПКСФ мали змогу зробити акценти не лише на певні теми, а й на особливості таких тестових завдань, розглянути основні помилки, які

допускають інтерни та на їх основі обґрунтувати активності, технічні можливості та ресурси, таксономію навчальних цілей та результатів. Серед запропонованих завдань є Глосарій, який з одного боку є звичайним словником, до якого інтерни заносять різні визначення - тобто реалізується лише найнижчі рівні таксономії. Проте, з іншого боку, спрацьовує конкуренція між інтернами і дуже швидко їм стає зрозумілим, що прості терміни вже є, тож потрібно шукати щось нове, представити цікавий матеріал, якого ще не було – а це стимулює до активних пошуків вже не лише в рамках основного та додаткового матеріалів, а й з інших різноманітних інформаційних джерел. В результаті маємо – пошукову діяльність, аналіз матеріалу, виокремлення частини з цілого, порівняння обраного терміну з різними його визначеннями та обрання найкращого.

Різноманітні навчальні стратегії, які передбачені когнитивістським підходом, дозволили враховуючи індивідуальні особливості інтернів запровадити використання в курсі матеріалів різних видів: аудіо файли, книги, презентації лекцій, відео презентації, текстові файли тощо. Таким чином, інтерну запропоновано широкий вибір матеріалів для самостійної підготовки та опрацювання теми. Викладачі не обмежують інтерна надаючи індивідуалізації та студентоцентричності першочергове значення, а лише допомагають розставити певні акценти у навчальних матеріалах та візуалізувати їх за допомогою використання різних кольорів, шрифтів, регістрів, розмірів шрифтів, малюнків, графіків, схем тощо.

Серед індивідуальних навчальних форм в межах дистанційного курсу представлені варіанти створення алгоритмів, розгадування кросворду, побудова графіків, та розподіл за категоріями, розрахунок задач. Серед індивідуальних форм поза межами сайту були представлені - створення індивідуальних проєктів Power Point або плакату в Padlet Web, в Excele, написання есе у форматі doc. або pdf. за матеріалами відео сюжетів, створення алгоритму у форматі doc. або pdf. Використання зазначених завдань дозволило використати різні методичні підходи та їх комбінації. Так, вирішення

ситуаційних завдань враховувало не лише когнитивіський, а й конструктивіський підхід, за якого інтерн самостійно моделює свої вчинки у певних ситуаціях з практичної діяльності та отримує коментарі від своїх колег та викладачів (біхевіористський підхід). Здійснюючи самоаналіз та аналізуючи дії своїх колег при виконанні таких завдань інтерн вчиться не лише через спостереження, а й участь, розуміння, інтерпретацію своїх знань у свої майбутні дії.

Також, в курсі активно використовуються форуми, які дозволяють поставити та обговорити різноманітні питання сучасності. В форумах інтерни, ґрунтуючись на отриманих знаннях можуть провести аналогії, порівняти досвід різних країн, шкіл управління, різних сфер діяльності, організацій або керівників, структурувати проблему, визначивши її складові, знайти першопричини та встановити причинно-наслідкові зв'язки, проаналізувати запропоновані іншими шляхи вирішення проблеми, дати оцінку різним діям керівників, реформам або ситуаціям, та запропонувати своє бачення.

Крім того є форуми в яких інтерни самостійно мають представити проблему та знайти її вирішення, до обговорення можуть підключаються інші колеги (за різними сценаріями це може бути як лише група, або увесь потік), або кожен представляє лише одну тему, а за активну участь в обговоренні проблем інших інтернів йому можуть нараховуватись додаткові бали. Або може бути лише одна тема, запропонована тьютором. Все це ґрунтується на конективіському підході.

Висновки. Аналіз дистанційного курсу «Організація, управління та економіка фармації» для навчання провізорів-інтернів зі спеціальності «Загальна фармація» показав різноманітність можливостей для створення різнопланових завдань відповідно до методичних підходів та сучасних педагогічних технологій для відпрацювання навичок та контролю знань і вмінь відповідно до програмних результатів навчання для набуття загальних та професійних компетентностей. Крім того, обґрунтована доцільність використання додаткових ресурсів для викладання матеріалів на

дистанційному курсі, які орієнтується на біхевіористський, когнітивний, конструктивістський та колективістський методичні підходи.

Перелік літератури:

1. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / В.Ю. Биков // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. монографія / В.Ю. Биков, О.О. Гриценчук, Ю.О. Жук та ін. / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140. 14
2. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності / Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html/>. – Назва з екрана. 2. Долинський Є.В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців / Є.В. Долинський // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Вип.42 / За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 202-207
3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2012. – № 4 (46). – С. 38-41
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.)
5. Кудрявцева С.П. Міжнародна інформація : навчальний посібник / С.П. Кудрявцева, В.В. Колос. – К. : Видавничий дім «Слово», 2005. – 400 с.
6. Морзе Н.В. Інформаційні технології в навчанні : навч. посіб. / за ред. Н.В. Морзе. – К. : Видавнича група ВНУ, 2004. – 240 с